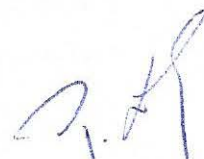

AUTOREFERAT

1. **Habilitant: dr Paweł Łuczak**

2. **Posiadane dyplomy**

- 1999 – świadectwo dojrzałości Państwowego Liceum Muzycznego im. M. Karłowicza w Poznaniu; **klasa klarnetu** mgra Lucjana Wizy
- 2004 – stopień **magistra** na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej w **specjalnościach: dyrygentura chóralna i edukacja muzyczna** na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu; klasa dyrygentury prof. dr. hab. Przemysława Pałki
- 2006 - Świadectwo ukończenia **Studiów Podyplomowych** w zakresie **Emisji Głosu** na Wydziale Dyrygentury Chóralnej i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy
- 2010 – stopień **magistra** na kierunku wokalistyka, w specjalności: śpiew solowy na Wydziale Wokalnym Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu; klasa śpiewu prof. dr. hab. Andrzeja Ogórkiewicza,
- 2013 – Świadectwo uczestnictwa w **International Masterclass** for Choral Conductors w ramach 13th International Chamber Choir Competition Marktoberdorf, prowadzenie prof. Volker Hempfling i prof. Simon Carrington
- 2015 – stopień **doktora** sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej dyrygentura, nadany przez Radę Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu na podstawie dysertacji *Elementy folkloru polskiego w wybranych kompozycjach Tadeusza Szeligowskiego* (promotor: prof. dr hab. Elżbieta Wtorkowska)

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu:

- 1.10.2012 – do dziś

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu

Adiunkt na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej

- 1.10.2005 – do dziś

Politechnika Poznańska

Dyrygent *Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”*

- 1.03.2012 – do dziś

WOK Wronki

Instruktor Emisji Głosu w ZTL „Marynia”

- 1.01.2011 – 30.05.2013

Kościół pw. św. Małgorzaty w Poznaniu

Dyrygent *Śródeckiego Chóru Kameralnego* w Poznaniu

- 1.10.2006 – 30.10.2017

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Asystent w *Chórze Uniwersytetu Medycznego* w Poznaniu

- 1.09.2005 – 30.06.2008

Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 5 w Głuszynie

Nauczyciel muzyki

- 1.10.2002 – 31.12.2009

Politechnika Poznańska

Instruktor Emisji Głosu w Zespole Tańca Ludowego „Poligrodzianie”

- 1.09.2000 – 1.10.2016

Parafia Farna w Poznaniu

Dyrygent *Chóru Parafii Farnej* w Poznaniu

4. Przebieg rozwoju habilitanta

Artystyczna pasja związana z chóralistyką, nierozzerwalnie łączy się z przyświecającą mi ideą „pracy u podstaw”. Myśl ta znajduje i znajdowała odzwierciedlenie w mojej pracy pedagogicznej, jak i w pracy z zespołami artystycznymi. Na przestrzeni lat, pracowałem jako: nauczyciel muzyki w gimnazjum i szkole podstawowej, instruktor emisji głosu w zespołach ludowych oraz prowadziłem chóry parafialne. Doświadczenia zdobyte w pracy w ruchu amatorskim, wzbudziły we mnie pokorę do sztuki i pracy artystycznej, ale także wykształciły umiejętności cierpliwej i konsekwentnej pracy z ludźmi. Obserwowałem, że okazując szacunek i miłość muzyce, można wykształcić w entuzjastach śpiewu niezwykle pasję i oddanie sztuce.

Wspomniane doświadczenia i nabyte kompetencje z powodzeniem wykorzystuję w swych głównych aktywnościach artystycznych i dydaktycznych jakimi są: rola dyrygenta Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” oraz praca na stanowisku adiunkta w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu.

Etap elementarnej edukacji muzycznej, odbyłem w Państwowej Podstawowej Szkole Muzycznej nr 2 im. Tadeusza Szeligowskiego, w Poznaniu, w klasie fortepianu, a następnie klarnetu. Szkoła podstawowa była fundamentem budującym moją wrażliwość, poczucie estetyki muzycznej i kształcącym słuch muzyczny. Permanentne przebywanie w świecie dźwięków, wpływało na ukształtowanie osobowości.

Kontynuacja nauki w Państwowym Liceum Muzycznym im. Mieczysława Karłowicza (1993-1999), w klasie klarnetu mgr. Lucjana Wizy, to okres ukierunkowania zainteresowań i dalszego krystalizowania osobowości artystycznej. Nauka gry na klarnecie skłaniała do poszukiwań w obrębie zagadnień związanych z oddechem i elementami technicznymi niezbędnymi do prawidłowego zadęcia. Jeszcze nie przeczuwałem wówczas, że zdobyte kompetencje i automatyzmy będą miały istotny wpływ na moje życie artystyczne, i będą wykorzystane w działalności wokalisty. W liceum zetknąłem się po raz pierwszy z chóralistyką zostając członkiem Chóru Liceum Muzycznego pod dyrekcją Andrzeja Kamprowskiego. Jako młody mężczyzna, w początkowej fazie doświadczeń, dość nieufnie podchodziłem do formy ekspresji artystycznej, jaką jest wokalistyka chóralna. Kolejne doświadczenia koncertowe powodowały jednak coraz większe zainteresowanie, a w końcowej fazie liceum, fascynację wszelkimi zagadnieniami związanymi z chóralistyką. Najbardziej, chyba, inspirującym wydarzeniem, było uczestnictwo w charakterze widza na wspólnym koncercie brytyjskiego zespołu *The King's Singers* i rodzimego *Affabre Concinui*. Koncert odbył się w 1997 roku, w liceum, w ramach audycji muzycznej. Występ był porywający, a niezwykle poziom

wykonawczy, połączony z ciekawym repertuarem wykonanym na koncercie, wywołały entuzjastyczny odbiór publiczności.

Ważnym epizodem w moim życiu, który także miał wpływ na kształtowanie się postaw estetycznych i pedagogicznych, były doświadczenia zdobyte, podczas pracy w zespołach folklorystycznych. W 1994 roku, w wieku 14 lat, zostałem klawirzystą w Dziecięcym Zespole Folklorystycznym *Cepelia* Poznań, a dwa lata później, w Zespole Tańca Ludowego *Poligrodzianie*. W *Poligrodzianach*, w 2002 roku, objąłem również funkcję instruktora emisji głosu. Ta praca, nauczyła mnie działania zespołowego i dała umiejętności elementarnego kształcenia wokalnego amatorów. Zmiana relacji między mną a członkami zespołu (z klawirzysty – kolegi, na instruktora – nauczyciela), uświadomiła mi, że posiadam talent do prowadzenia grupy i w naturalny sposób potrafię stać się jej liderem, nie tracąc przy tym kontaktu przyjacielskiego z żadnym z jej członków. Doświadczenia z muzyką ludową sprawiły, że folklor zachwyca mnie oraz zajmuje w moim życiu istotne miejsce do dziś. To właśnie na zagadnieniach związanych z folklorem, oparta została moja dysertacja doktorska pt. *Elementy folkloru polskiego w wybranych kompozycjach Tadeusza Szeligowskiego*, a po dziś dzień łączę obowiązki zawodowe na Akademii Muzycznej i w Chórze Politechniki Poznańskiej, z funkcją instruktora emisji głosu w Zespole Folklorystycznym *Marynia z Wroniek*.

Opisane doświadczenia spowodowały, że chóralistyka stała się w centrum moich wyborów przed zbliżającymi się egzaminami na studia. Rosnąca fascynacja chóralistyką i coraz bardziej uświadamiane kompetencje pracy pedagogicznej, zdecydowały o wyborze studiów na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej (1999- 2004). Swoją technikę dyrygencką, wrażliwość i estetykę muzyczną kształtowałem pod okiem prof. Przemysława Pałki. Śpiewając jako student w Chórze Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Chórze Ogólnouczelnianym AM w Poznaniu, w których prof. Pałka był dyrygentem, stykałem się z wykonawstwem muzyki chóralnej na najwyższym poziomie. Byłem świadkiem konsekwentnych poszukiwań, kształtowania fraz i wysublimowanych brzmień z prowadzonymi przez Profesora zespołami. Konsekwentna praca Pana Profesora przynosiła niesamowite efekty. Dzięki uczestnictwu w ww. Chórach mogłem wykonać chociażby: *Requiem d-moll (KV626)*, *Mszę Koronacyjną C-dur (KV 317)* W. A. Mozarta, *Chichester Psalms* L. Bernsteina czy dzieła oratoryjno-kantatowe poznańskich kompozytorów: Janusza Stalmierskiego – *Rarasi* i Zbigniewa Kozuba - *Psalms 150*. Za aprobatą i przy wsparciu Profesora, w 2000 roku – na drugim roku studiów - zostałem dyrygentem Chóru Parafii Farnej. Funkcję tę sprawowałem w latach 2000-2016. Nabyte doświadczenia oraz umiejętności dyrygenckie, pozwoliły mi zdobyć **Wyróżnienie na X Ogólnopolskim Konkursie**

Dyrygentów Chóralnych (2004) w Poznaniu - dziś im. prof. Stanisława Kulczyńskiego. Uczestnictwo w konkursie pozwoliło zinterpretować wylosowane wówczas *Pieśni Kurpiowskie* Karola Szymanowskiego oraz uczestniczyć w koncercie laureatów.

Profesor Pałka, wspomagał także w dokonaniu wyborów zawodowych, okołodyrygenckich. To właśnie on zauważył mój talent wokalny na próbach Chóru Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, i za jego namową trafiłem na Studia Podyplomowe z zakresu emisji głosu do Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Fascynacja śpiewem solowym rozwinęła się w Bydgoszczy, pod okiem prof. zw. dr hab. Jadwigi Gałęskiej-Tritt i prof. zw. dr hab. Elżbiety Wtorkowskiej, tak bardzo, że postanowiłem poszerzyć swoją wiedzę wokalną, realizując studia magisterskie w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego na Wydziale Wokalnym w klasie prof. dr. hab. Andrzej Ogórkiewicza. Po studiach uczestniczyłem jeszcze w lekcjach i kursach organizowanych przez znanych poznańskich tenorów - Michała Marca czy Tomasza Zagórskiego.

Wartym przywołania jest fakt, aktywnego uczestnictwa w *13 International Masterclass for Choral Conductors w Marktoberdorf* (Niemcy, 2013).

Pod wpływem fascynacji folklorem, dzięki wzrastającemu poziomowi Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” i nabytym własnym kompetencjom, byłem gotów do złożenia egzaminów i zaprezentowania dzieła artystycznego *Elementy folkloru polskiego w wybranych kompozycjach Tadeusza Szeligowskiego*. Ostatecznie tytuł doktora uzyskałem w maju 2015 roku.

Działalność pedagogiczna:

Moja działalność pedagogiczna oparta jest przede wszystkim na przekazywaniu wiedzy z obszarów dyrygentury i emisji głosu.

Zdobyta wiedza wokalna, poza prowadzeniem chóru, jest wykorzystywana przeze mnie w pracy dydaktycznej na **Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego** w Poznaniu, gdzie prowadzę własną klasę **Indywidualnej Emisji Głosu**. W moim odczuciu, lekcje indywidualnej emisji głosu to zajęcia obarczone olbrzymią odpowiedzialnością. Nauczyciel musi być bardzo dobrym słuchaczem i natychmiast wychwytywać i korygować błędy emisyjne studenta. Ważne jest aby dogłębnie poznawać każdego człowieka i w sposób zindywidualizowany podchodzić do jego możliwości głosowych. Najważniejszym zadaniem prowadzącego, jest ukształtować w studencie taką świadomość techniczną i wokalną, aby możliwie najbardziej go usamodzielnąć.

Kolejnym przedmiotem prowadzonym dzięki zdobytym kompetencjom wokalnym, jest **Zespołowa Emisja Głosu** na studiach II stopnia. Na zajęciach staram się przekazywać wiedzę, a także dzielić się zdobytymi doświadczeniami w pracy z chórami. Uczę jak unikać lub radzić

sobie z zagrożeniami wokalnymi, z którymi spotkałem się podczas wieloletniej pracy chórmistrza. Uczę, możliwie najrzetelniejszego rozśpiewania chóru. Uczulam także studentów, aby słuchali świadomie swoich chórzystów.

Umiejętności i wiedza z zakresu śpiewu, są również wykorzystywane w licznych **warsztatach chóralnych** w całej Polsce, do poprowadzenia których jestem zapraszany. W ostatnim czasie regularnie, raz w miesiącu, współpracuję z *Chórem Pueri et Puellae Cantores Plocenses* z Płocka. Prowadziłem także warsztaty w Poznaniu, Lednicy, Jaśle, Jeleniej Górze, Cieplicach, Piechowicach, Gostyniu, a ponadto poza granicami kraju – w czeskim Satovie z *Chórem Collegium Cantorum* z Czeskiego Cieszyna.

Zarówno indywidualna jak i zespołowa emisja głosu są traktowane przez mnie jako niezwykle istotne uzupełnienie przedmiotu dyrygentura. Na zajęciach z dyrygentury, poza pracą nad techniką i interpretacją, wyszukuję ze studentami możliwych problemów wykonawczych i emisyjnych mogących pojawić się w pracy z chórem oraz poszukujemy wspólnie dróg przezwyciężenia ich.

Klasę **dyrygentury chóralnej** prowadzę od początku pracy w Akademii (2012). Kształcę studentów specjalnościach dyrygentura chóralna, edukacja muzyczna oraz muzyka kościelna. Część studentów specjalności **dyrygentura chóralna**, prowadziłem i prowadzę, w charakterze asystenta, w jednej klasie dyrygentury - wspólnie z prof. Przemysławem Pałką. Student dyrygentury ma 2 godziny dyrygowania tygodniowo. Jedną godzinę prowadzi profesor, a drugą prowadzę samodzielnie.

Studentów przygotowałem samodzielnie lub współprzygotowałem do 13 koncertów dyplomowych w ramach studiów licencjackich oraz do 5 koncertów dyplomowych w ramach studiów magisterskich. Za wielki sukces uznaję fakt, że potrafię w studentach z mojej klasy wzbudzić fascynację dyrygenturą. Realizując program dyrygentury na specjalnościach *edukacja muzyczna* czy *muzyka kościelna*, część moich studentów uzyskuje umiejętności dyrygowania predestynujące, do podjęcia na drugim stopniu, studiów już w specjalności *dyrygentura chóralna* (np. Krzysztof Bździał czy Łukasz Trochimiak - absolwenci, a obecnie Klaudia Woźniak i Aleksandra Grzelak, studiujące na I i II roku studiów magisterskich).

Największym osiągnięciem i doświadczeniem dydaktycznym w mojej praktyce pedagogicznej, było zdobycie przez studenta Bartłomieja Karwańskiego *I Nagrody na XVI Ogólnopolskim Konkursie Dyrygentów Chóralnych im. prof. Stanisława Kulczyńskiego* w 2016 roku, w Poznaniu. Bartłomiej Karwański uczył się dyrygowania w łączonej klasie - prof. Przemysława Pałki oraz mojej. Dzięki współuczestnictwie w przygotowaniach do konkursu, miałem możliwość obserwowania współpracy studenta i prof. Pałki - pogłębionych

analiz dyrygenckich i interpretacyjnych trudnych utworów. Niezwykle inspirująca była także możliwość podsluchania lekcji, na których poruszane były tematy pozamuzyczne: jak postępować z chórem, jak wybrnąć z trudnych sytuacji, jak zmobilizować zmęczony zespół. Nade wszystko ujął mnie olbrzymi szacunek, wiara i zaufanie Profesora w możliwości studenta. Sam, przygotowując studenta, dzieliłem się swoimi doświadczeniami zdobytymi w konkursie przed kilkunastu laty.

Innym ważnym doświadczeniem artystyczno-pedagogicznym było prowadzenie **Zespołów dla Praktyk Studenckich Studiów I stopnia** (2014/2015) oraz **Zespołów dla Praktyk Studenckich Studiów II stopnia** (2015-2018). Pod moja opieką Zespoły uczestniczyły w przygotowaniu odpowiednio: 11 i 26 koncertów dyplomowych. Zespoły przygotowywałem także, wraz ze studentami, do Konkursów Dyrygenckich w Poznaniu, Warsztatów i Kursów Interpretacji.

Zespoły dla Praktyk Studenckich to przedmiot umożliwiający wszystkim studentom praktyczny kontakt z „żywym” zespołem. Zadaniem Zespołów dla Praktyk Studenckich jest także umożliwienie realizacji z ww. chórem, koncertów dyplomowych tym studentom, którzy nie mają możliwości występu z innymi chórami. Zespoły uczestniczą ponadto, w poszczególnych etapach *Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych im. prof. Stanisława Kulczyńskiego*, w charakterze zespołu warsztatowego lub przygotowują i realizują utwory na warsztatach i Kursach Interpretacji organizowanych przez Katedrę Chóralistyki, Akademii Muzycznej w Poznaniu.

Do moich zadań należało, czynnie uczestniczyć w pracy studenta – dyrygenta, inspirować go, pomagać w pokonywaniu trudności, pomagać znajdować sposoby wyjścia z trudnych sytuacji. Musiałem także egzekwować, aby studenci prowadzący wymagali zarówno od Zespołu i od siebie. Pełniłem rolę mobilizującą i motywującą grupę, a także pokazywałem jak sprawnie, ciekawie i efektywnie prowadzić próbę. Pełniłem też funkcje organizacyjne na próbach jak i w działalności koncertowej.

W związku z ogromną odpowiedzialnością, przed warsztatami, kursami interpretacji, czy konkursami dyrygenckimi, w pracy Zespołu, uczestniczyłem często jako prowadzący próby.

Na Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego, od października 2018, pełnię także funkcję **dyrygenta Chóru Ogólnouczelnianego Akademii Muzycznej w Poznaniu**. Celowo działalność umieszczona została w części poświęconej pracy dydaktycznej, albowiem, do moich głównych zadań należy przygotowywanie Chóru do większych projektów na Akademii Muzycznej, którymi kierować będą inni dyrygenci. Dwa z nich, które już się wydarzyły to:

- koncert patriotyczny Chóru Ogólnouczelnianego i Orkiestry Dętej Akademii Muzycznej w Poznaniu - „Póki Polska żyje w nas” poprowadzony przez mjr. Pawła Joksa
- warsztaty poświęcone muzyce cerkiewnej, przeprowadzone przez dra hab. Mariusza Mroza z Akademii Muzycznej z Bydgoszczy

W trakcie swej pracy dydaktycznej byłem też promotorem 5 prac magisterskich i recenzentem 4 prac.

Warto dodać, że od 2006 jestem członkiem **Rady Artystycznej**, niegdyś *Polonijnego Lata*, a dziś *Polonijnej Akademii Chóralnej* w Koszalinie. *Polonijna Akademia Chóralna* to artystyczno-pedagogiczny projekt skierowany do polskich chórów, zespołów wokalnych, chórzystów i dyrygentów działających poza granicami Polski. Działalność PACH obejmuje *Kurs Dla Dyrygentów Chórów Polonijnych* łączący się z *Festiwalem Chórów Polonijnych*. Praca na kursie odbywa się w dwóch blokach: porannym i popołudniowym. Na porannych zajęciach studenci zdobywają wiedzę z zakresu emisji głosu, dyrygentury i kompozycji, a wieczorem wykorzystują nabyte kompetencje pracując z Chórem Warsztatowym *Repetitio*. Rolę dyrygenta Chóru Warsztatowego *Repetitio* pełniłem od 2005 do 2013 roku. Do moich obowiązków należało przygotowanie chóru do zajęć popołudniowych oraz do koncertów dyplomowych w ramach *Kursu*. W 2014 roku prowadziłem na *Kursie*, w ramach zastępstwa za prof. Elżbietę Wtorkowską, zajęcia z emisji głosu, a od 2015 prowadzę klasę dyrygentury.

Po zakończeniu kilkudniowego *Kursu Dla Dyrygentów*, odbywają się *Warsztaty Dla Chórów Polonijnych*, lub - co trzy lata - *Światowe Festiwale Chórów Polonijnych*. Na owych wydarzeniach prowadzę próby sekcyjne i dyryguję na wieńczących je koncertach galowych.

Działalność artystyczna

Jak wyżej wspomniałem, po ukończeniu Liceum Muzycznego im. M. Karłowicza trafiłem do Akademii Muzycznej w Poznaniu do klasy dyrygentury prof. Przemysława Pałki. Na drugim roku studiów – od 2000 roku – otrzymałem funkcję dyrygenta **Chóru Parafii Farnej w Poznaniu**. Jest to chór parafialny, którego chórzyci są w bardzo zróżnicowanym przedziale wiekowym i o bardzo różnych możliwościach głosowych. Jego dyrygentem byłem do 2016 roku. Do obowiązków chóru, należała oprawa artystyczna mszy świętych w poznańskiej Farze. Ponadto chór koncertował charytatywnie w poznańskich kościołach, domach opieki społecznej, szpitalach i szkołach specjalnych. Dzięki ciężkiej pracy i zaangażowaniu zarówno mojemu jak i członków chóru, udało się wspólnie wypracować świadomość wokalną oraz olbrzymie poczucie wrażliwości na piękny dźwięk. Dzięki temu zespół godnie prezentował się i zyskiwał

uznanie w ogólnopolskiej rywalizacji konkursowej. Uczestniczył w kilku ogólnopolskich konkursach chóralnych, na których zdobył następujące nagrody:

1. **Nagroda Specjalna** na *IV Ogólnopolskim Konkursie Chórów Kościelnych CAECILIANUM* – Warszawa, 2004

2. **I miejsce** w kategorii chórów mieszanych na *I Ogólnopolskim Przeglądzie Pieśni Sakralnej „Vox Domini”* - Prusice, 2007

3. **„Złoty Cherubin”** w kategorii chórów kameralnych – *I Oleśnickim Festiwalu Pieśni Chóralnej „Kolędy i Pastoralki”* - Oleśnica, 2008

4. **I miejsce** na *III Ogólnopolskim Konkursie Chóralnym „Musica Sacra – Ars Liturgica”* w Toruniu, 2008

5. **Srebrne Pasma** na *V Ogólnopolskim Konkursie Kolęd i Pastorałek* w Chełmnie, 2010

6. **II miejsce**, na *IV Międzynarodowym Festiwalu Chóralnej Pieśni Maryjnej* w Częstochowie, 2010

Ponadto Chór Parafii Farnej w Poznaniu, odbył dwa tournée zagraniczne – na Ukrainę (2010) i Litwę (2008).

Wraz z Chórem Parafii Farnej podjąłem się w roku 2011 organizacji pierwszego **Ogólnopolskiego Konkursu Pieśni Maryjnej „Maryi Matce”** w Bazylice Kolegiackiej, Parafii Farnej w Poznaniu. Do dnia dzisiejszego odbyło się siedem edycji konkursu. Mimo, że moja praca w chórze dobiegła końca, w dalszym ciągu zasiadam w jury konkursu.

W latach 2006-2017 byłem asystentem dyrygenta w **Chórze Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego** w Poznaniu. Do moich obowiązków należała praca nad emisją głosu chóru (rozśpiewanie i praca emisyjna), prowadzenie prób sekcyjnych, dyrygowanie na koncertach w zastępstwie dyrygenta – prof. Przemysława Pałki i śpiewanie na koncertach w sekcji tenorów. Wraz z chórem zdobyłem wiele nagród i wyróżnień na konkursach i festiwalach ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju i za granicą

Wymienione funkcje: dyrygenta Chóru Parafii Farnej w Poznaniu i asystenta w Chórze Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, ukształtowały mnie jako artystę, dawały mnóstwo satysfakcji, a także umożliwiały podglądanie doskonałych śpiewaków i dyrygentów. Niestety, wzrastająca ilość obowiązków rodzinnych i zawodowych spowodowała, że zmuszony byłem zrezygnować z tej części aktywności artystyczno-pedagogicznej.

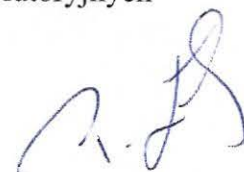
Zespołem, z którym realizuję wszelkie zainteresowania i fascynacje artystyczne jest **Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”**. „Volantes Soni” jest też wykonawcą przedstawionej do oceny płyty. Chór istnieje od 1999 roku. Założony został przez Monikę Kusz

przy Uczelnianym Centrum Kultury Politechniki Poznańskiej. „Volantes Soni” powstał jako uzupełnienie oferty kulturalnej dla studentów Politechniki. Na Uczelni istniały wówczas dwa podmioty artystyczne: Chór Męski „Cantamus” oraz Zespół Tańca Ludowego „Poligrodzianie”. Propozycję objęcia funkcji dyrygenta chóru otrzymałem w 2005 roku.

W październiku 2005 roku, zespół składał się z kilku osób, zatem sytuacja kadrowa, spowodowała, iż musiałem przyjąć rolę „budowniczego”. W trakcie pierwszych naborów musiałem nieco skorygować swój poziom oczekiwania względem potencjalnych, nowych chórzystów. Przyjmowałem osoby, które przejawiały elementarne predyspozycje muzyczne. Oczywiście, na przesłuchania przychodzili także śpiewacy z doświadczeniem zdobytym w chórach licealnych. Zestawienie w jednym zespole osób początkujących i zaawansowanych chórzystów spowodowało, że ci drudzy, zniechęceni żmudnością prób, bardzo często, szybko rezygnowali z członkostwa. Osobom bez doświadczenia chóralnego pomagałem, prowadząc z nimi indywidualne lekcje. Praca i poświęcenie zaowocowały tym, że po latach okazali się najbardziej oddanymi chórzystami. Niektórzy śpiewają po dziś dzień od 2005 roku.

Wspomniane doświadczenia, zdobyte umiejętności i przeżyte sytuacje doprowadziły do ukształtowania we mnie poczucia misji dyrygenta z idée fixe „rozśpiewaj Politechnikę”. Misja i fascynacja możliwościami dużego chóru doprowadziły do sytuacji, że dziś Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” liczy ponad 100 osób i składa się w większości ze studentów i absolwentów Politechniki.

Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” rozwijał się w bardzo zrównoważony sposób. Przez wzgląd na dużą konkurencję zespołów artystycznych w Politechnice, na arenie samej Uczelni zaczął mocniej zaznaczać swoją obecność dopiero około 7 lat temu. Od 2014 roku chór, jest zapraszany do tworzenia oprawy artystycznej uroczystości na Politechnice Poznańskiej. „Volantes Soni” śpiewa na Uroczystych Inauguracjach Roku Akademickiego od roku 2015, tworzy oprawę artystyczną konferencji i jubileuszy wydziałów na Politechnice oraz na uroczystych nadaniach stopnia doktora honoris causa. Śpiewał także na wręczeniu promocji doktorskich i habilitacyjnych. W ramach swoich obowiązków zespół koncertuje także na uroczystościach nieudokumentowanych tj. charytatywnych koncertach kolęd dla seniorów Politechniki, absolutoriach (11 koncertów rocznie), czy inauguracjach akademickich imprez sportowych np. Akademickich Mistrzostw Świata w Wioślarstwie (2016), Akademickich Mistrzostw Polski w Koszykówce Kobiet (2017). Jest też zapraszany do uświetniania uroczystości inauguracyjnych w PWSZ w Gnieźnie czy uroczystości absolutorijnych w poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego.

Ważną rolę wychowawczą i edukacyjną, pełnią koncerty charytatywne, zarówno te organizowane przez sam chór, oraz takie do których chór jest zapraszany np. koncerty w Szkole Specjalnej nr 112 w Poznaniu, w Przedszkolu nr 68 w Poznaniu, koncert z inicjatywy chórzystów „Politechnika pomaga Jasiowi”, koncert w Wielkopolskim Centrum Onkologii, czy charytatywny koncert „Dosięgnąć gwiazd” w Gnieźnie. Szczególne miejsce w działalności chóru ma zaangażowanie w akcję „Szlachetna Paczka”.

Chór „Volantes Soni” uczestniczy w wielu koncertach a’ cappella w Poznaniu i w Polsce. Od wszczęcia przewodu doktorskiego koncertował w Bydgoszczy, Chojnicach, Gdańsku i Poznaniu, a po uzyskaniu stopnia doktora, chór uczestniczył w koncertach i festiwalach w Poznaniu, Warszawie, Bydgoszczy, Cieszynie, Gnieźnie, Murowanej Goślinie, Mosinie, Szamotułach, Wronkach, Wejherowie i Strzeczcu.

Chór „Volantes Soni” brał również udział w festiwalach poza Polską: W okresie od wszczęcia przewodu do uzyskania stopnia doktora uczestniczył w:

- *III Festival Internacional i Concurs Coral „Canco Mediterrania”*, Lloret de Mar, Hiszpania, 2013.

Następnie, już po uzyskaniu doktoratu w:

- *Internacionalniot Horski Festival Sv. Kliment Ohridski*, Ohrid, Macedonia, 2015,
- *IV City of Derry International Choral Festival*, City of Derry, Irlandia Północna, 2016,
- *11 Lago di Garda Choral Festival (MRF)*, Riva del Garda, Włochy, 2017

Łącznie zaśpiewał 84 udokumentowane koncerty (20 od wszczęcia do obrony doktoratu i 64 po uzyskaniu stopnia doktora) z czego 14 poza granicami Polski (3 od wszczęcia do obrony i 11 po obronie) a 70 w kraju.

Ważnym wydarzeniem w historii zespołu, było wzięcie udziału w konkursie w Hiszpanii w 2013 roku, gdzie Chór został uhonorowany Złotymi Dyplomami w trzech różnych kategoriach (muzyka sakralna, muzyka ludowa i muzyka katalońska). Także dobrze, zespół zaprezentował się na konkursie w Irlandii Północnej, gdzie, mimo, że zajął 6 miejsce, zyskał bardzo pochlebne opinie jurorów.

Chór, mimo amatorskiego składu uczestniczy w konkursach i festiwalach ogólnopolskich i międzynarodowych, osiągając dobre lub bardzo dobre wyniki:

Od wszczęcia doktoratu (22.05.2013) do uzyskania stopnia doktora:

- 2013 - **Złote Dyplomy**, w kategoriach Muzyka Folklorystyczna, Muzyka Religijna, Muzyka Katalońska i **II miejsce** w kategorii Muzyka Katalońska na *III Festival Internacional i Concurs Coral „Canco Mediterrania 2013”* w Lloret de Mar i Barcelonie, Hiszpania
- 2014 - **Złote Pasma** dla Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” i **Nagroda Rektora Akademii Muzycznej w Gdańsku** dla Pawła Łuczaka - *Najbardziej Wyróżniającego się Dyrygenta na III Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Maryjnej „Ave Maria”* 2014 w Chojnicach, Polska

Od uzyskania stopnia doktora (06.05.2015):

- 2015 - **II miejsce** na *IV Ogólnopolskim Konkursie Chórów im. św. Jana Bosco*, Aleksandrów Kujawski,
- 2016 - **I miejsce** w kategorii chórów akademickich i **Wyróżnienie** za najlepsze wykonanie utworu o tematyce *Pater Noster* na *II Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Religijnej „Pater Noster”*, Strzecz,
- 2017 - **Złoty Dyplom** na *XXIII Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni o Morzu*, Wejherowo, Polska
- 2017 - **Srebrny Dyplom** na *III Międzynarodowym Konkursie Chóralnym im. prof. Józefa Świdra*, Cieszyn
- 2018 - **Złoty Dyplom i Nagroda Specjalna** JM Rektora Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie na *VIII Ogólnopolskim Konkursie Pieśni Chóralnej „Ars Liturgica”*, Gniezno

Kolejnym niezwykle istotnym wydarzeniem w historii chóru było przyjęcie w 2014 roku, zaproszenia Mariusza Mroza - dyrygenta Chóru Politechniki Gdańskiej – do wspólnego wykonania oratorium *Quo vadis?* Feliksa Nowowiejskiego. Okazją wspólną - wraz z Chórem Politechniki Gdańskiej i Orkiestrą Filharmonii Bałtyckiej - prezentacji był jubileusz 110-lecia Politechniki Gdańskiej. Od tego momentu zespół zaczął odważnie sięgać po wykonawstwo muzyki kantatowo – oratoryjnej, dając łącznie 13 koncertów w latach 2014 – 2019. Poza wspomnianym *Quo vadis?* F. Nowowiejskiego, chór zaprezentował także: *Wesele Lubelskie* T. Szeligowskiego pod moją dyrekcją, jako jedną z kompozycji w ramach prezentacji doktorskiej, cztery koncerty *Requiem d-moll (KV626)* W. A. Mozarta, dwie msze w rycie trydenckim również z *Requiem* Mozarta, oratorium *Mesjasz (HWV 56)* G. F. Haendla, czy wreszcie mszę *Misa Criolla* A. Ramireza. Dzięki licznym prezentacjom wielkich dzieł kantatowo – oratoryjnych, stojącym na dobrym poziomie, chór został doceniony zaproszeniem

do prawykonania dzieła prof. Z. Kozuba – *Hymny Maryjne do słów Romana Brandstaettera* Zbigniewa Kozuba w ramach 50-lecia koronacji obrazu *Matki Bożej w Cudy Wielmożnej, Pani Poznania*. We wspomnianych prezentacjach, chór współpracował z prof. Marcinem Sompolińskim - dyrygentem orkiestry *Collegium F* i dyrygentami młodego pokolenia: Adamem Domuratem – dyrygentem *CoOperate Orchestra*, Remigiuszem Skorwiderem - *Cappella Samotulinus* czy Łukaszem Łodygowskim – *Poznańska Orkiestra Symfoniczna*.

Uznanie i dorobek zespołu sprawiły, że w 2018 roku mogłem sobie pozwolić, na zaproszenie uznanych, młodych poznańskich kompozytorów, do napisania kompozycji dedykowanych Chórowi Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”. Marek Raczyński (1982) skomponował dzieło *Creatio hominis*, zarejestrowane na płycie CD, która jest przeznaczona do oceny, a Dominik Puk (1993) skomponował utwór „*Będzie przechodzić*” do słów Księgi Kapłańskiej z Biblii w przekładzie ks. Jakuba Wujka.

Specyfika pracy z Chórem Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” jest, prawdopodobnie, zbliżona do specyfiki pracy każdego innego zespołu amatorskiego. Ze względu na braki w umiejętnościach czytania nut części chórzystów, cały zespół jest uczony na pamięć każdej frazy, z zastosowaniem we wstępnej fazie nauki uwag emisyjnych wyrównujących brzmienie, intonację i artykulację. Ważne w wykonawstwie każdego utworu, jest całkowite podporządkowanie się woli dyrygenta, a na koncertach śpiew z pamięci oraz realizowanie partii w sposób emocjonalny – zgodny z emocjonalnością dyrygenta. Taka relacja dyrygent – chór, prowadzi do wspólnego duchowego przeżycia koncertów. W repertuarze chóru, dominuje wykonawstwo muzyki współczesnej.

Wypracowane brzmienie zespołu, to efekt ciężkiej pracy wszystkich członków chóru, połączonej z wiedzą i doświadczeniami zdobytymi przez mnie na przestrzeni lat i w trakcie studiów na Wydziale Dyrygentury i Wydziale Wokalnym w Poznaniu oraz na Studiach Podyplomowych z zakresu Emisji Głosu w Bydgoszczy.

Najważniejszym założeniem kształcenia emisyjnego, jest wypracowanie świadomości wokalnej a przez to, zdrowe brzmienie każdego głosu, pozbawione wszelkich napięć i zacisków. Elementarną ideą, jest oparcie śpiewu na oddechu. Z zasady, każdy chórzysta powinien czuć wygodę i swobodę podczas śpiewu.

Opisany powyżej przebieg rozwoju Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” równoważny jest z ukształtowaną we mnie koncepcją artystyczną i wychowawczą, którą konsekwentnie kreowałem, aż do uzyskania obecnego poziomu chóru. Konsekwencja w działaniu i dbałość o muzyczny rozwój każdej jednostki doprowadziły do tego, że dziś Chór jest rozpoznawany na arenie muzycznej mapy Poznania i Polski, a efekty brzmieniowe,

jakościowe i wykonawcze, są z każdym rokiem coraz bardziej satysfakcjonujące. Jestem przekonany, że zastosowany pomysł na prowadzenie zespołu, idealnie sprawdził się i oddziałuje pozytywnie w sposób wzajemny zarówno na członków chóru jak i na zespół. Uczestnictwo w chórze, ubogaca wewnątrznie i w sposób pozytywny, bardzo mocno wpływa na życie artystyczne i pozamuzyczne każdego chórzysty, a sam chór dzięki aktywizacji, rozwojowi i oddaniu jego członków zyskał na przestrzeni lat renomę i jakość satysfakcjonującą wykonawców i słuchaczy.

Kończąc przedstawienie sylwetki artystycznej, chciałbym także wspomnieć, iż nabyte doświadczenie i kompetencje wokalne owocują zaproszeniami do realizacji dzieł w charakterze **śpiewaka – solisty**. Jednak ze względu na obciążenia głosowe związane z pracą dyrygentką i dydaktyczną, śpiewanie solistyczne zmuszony jestem traktować jako zajęcie dodatkowe. Za największe doświadczenie śpiewacze uznaję wykonanie *Beatus Vir* H. M. Góreckiego w ramach 45. Międzynarodowego Festiwalu Organowego w Koszalinie (2011) oraz wykonanie partii tenorowej w *Requiem d- moll (KV 626)* W. A. Mozarta na 11 Tournée Pomorskim Chóru Uniwersytetu Medycznego z Poznania (2018).

Działalność organizacyjna

Jako młody pracownik zostałem, od początku pracy w Akademii Muzycznej w Poznaniu, członkiem **Katedry Chóralistyki**. Przez uczestnictwo w Katedrze i opiekę nad **Zespołami dla praktyk studenckich** czynnie uczestniczyłem w organizacji inicjatyw Katedry poprzez przygotowanie zespołów lub wykonywanie prac organizacyjnych. Te inicjatywy to np. *Konkursy Dyrygentów Chóralnych im. S. Kulczyńskiego* w Poznaniu, *Kursy Interpretacji*, Warsztaty i koncerty dyplomowe.

W uznaniu umiejętności organizacyjnych, w 2015 roku, zostałem powołany na stanowisko kierownika nowopowstałego **Zakładu Emisji Głosu**. Jako kierownik powołałem do życia koncerty klas indywidualnej emisji głosu na Wydziale, jestem pomysłodawcą i zajmuję się organizacją Ogólnopolskiej Konferencji *(Od)dajmy dzieciom głos* poświęconej szeroko rozumianym zagadnieniom emisji głosu dziecka, której odbyły się już dwie edycje. Ponadto byłem pomysłodawcą i organizatorem warsztatów z *Affabre Concinui* w 2015 roku, a w 2018 z mojej inicjatywy miały miejsce: *Próba otwarta Chóru Politechniki Warszawskiej* pod dyrekcją dr. hab. Dariusza Zimnickiego oraz *Warsztaty poświęcone Problematyce wykonawczej w muzyce cerkiewnej* z dr. hab. Mariuszem Mrozem z AM z Bydgoszczy.

Od 2016 roku zasiadam w **Radzie Wydziału** Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej oraz w **Senacie** Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu.

Za pracę na rzecz Uczelni zostałem odznaczony *Zespołową Nagrodą Rektorską III stopnia* (2016). W 2017 zostałem także odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medalem *Zasłużony dla Kultury Polskiej*.

5. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

Płyta *Diliges proximum tuum...* wydana w 2019 r. przez Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. i. J. Paderewskiego w Poznaniu (AM 0-81 DDD ZAiKS), zawierająca pięć współczesnych utworów z repertuaru muzyki chóralnej *a cappella* wykonanych przez Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” oraz *Misa Criolla* Ariela Ramireza wykonaną przez Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” i zespół „Del Ande”.

Wykonawcy:

Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”:

Zespół „Del Ande”:

Alejandro Aguilera (Kuba) – tenor;
Jorge Ortega Estrada (Peru) – tenor, charango;
Victor Hugo Hormazabal Baeza (Chile) – gitara, quenacho;
Jose Luis Zepeda Merida (Meksyk) – fortepian, cajon;
Roman Mendez (Meksyk) – gitara basowa;
Jakub Szpunt – instrumenty perkusyjne

Paweł Łuczak - dyrygent

Repertuar:

1. Andrzej Koszewski (1922-2015) - *Pater noster* (sł. Mt 6,9-13)
2. Marek Raczyński (1982) - *Creatio hominis* (sł. Rdz 1,27)
3. Marek Raczyński (1982) - *Sicut liliū inter spinas* (sł. Pnp 2,2)
4. James E. Moore Jr. (1951) - *An Irish Blessing* (sł. tradycyjne)
5. Jacek Sykulski (1963) - *Ave Maris Stella* (sł. łacińska antyfona maryjna z VIII w.)
6. Ariel Ramírez (1921-2010) - *Misa Criolla*
 - *Kyrie*
 - *Gloria*
 - *Credo*
 - *Sanctus*
 - *Agnus Dei*

4.1.2. Prezentacja dzieła

Płyta jest wynikiem moich fascynacji i możliwości wykonawczych Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”. Każda zarejestrowana kompozycja a cappella, stanowiła dla chóru ważny krok rozwojowy pod względem możliwości technicznych i percepcyjnych. Zachowując jednotematyczność dzieła przedstawionego do oceny, na płycie zawarłem pieśni a cappella oparte na tekstach biblijnych i modlitwach. Nawiązują one treścią do tytułu płyty - *Diliges proximum tuum... – ...Będziesz miłował bliźniego swego....*. Na płycie nagrana została również kompozycja Ariela Ramireza – *Misa Criolla*. Dzieło to, powstałe w 1964 roku, jest niezwykle popularne. Zarejestrowane wykonanie pragnąłem utrzymać w rdzennym - południowoamerykańskim charakterze. Udało się to dzięki zaproszeniu do wykonania zespołu instrumentalnego i solistów pochodzących z krajów latynoskich. Artystów tych, poza jednym przypadkiem, pod względem wykształcenia muzycznego, można uznać za amatorów. Oryginalność i klimat wykonania wynikające z tożsamyh, kulturowych korzeni solistów, instrumentalistów i kompozytora w połączeniu z ekspresją młodzieżowego chóru jakim jest Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” powodują, że dzieło prezentuje się jako wartościowe. Msza pod względem treściowym ma znaczenie liturgiczne, natomiast pod względem wykonawczym jest obrazem współpracy międzykulturowej.

Jak wspomniałem, płyta oparta jest na współczesnych kompozycjach muzyki sakralnej dobranych jednolicie pod względem tematycznym. Myślą przewodnią jest werset Księgi Kapłańskiej: *Będziesz miłował bliźniego swego... - (łac.) Diliges proximum tuum...* (Kpł. 19,18). Pieśni zostały celowo dobrane, aby ukazać oblicza miłości bliźniego w *Biblii*. Otwierająca płytę *Modlitwa Pańska*, ukazuje, jakie relacje w obowiązują wszystkich ludzi ze względu na uznanie Boskiego ojcostwa. Na płycie występują także kompozycje czerpiące inspirację z treści biblijnych, w których głównym tematem jest miłość oblubieńcza czy miłość rodzinna. *Misa Criolla* Ariela Ramireza, znajduje się na płycie w nawiązaniu do *Księgi Kapłańskiej*: „...Przybysza, który się osiedlił wśród was, będziecie uważać za obywatela. Będziesz go miłował jak siebie samego...”¹. Zespół „Del Ande” przepięknie wpisuje się w narrację. Muzycy latynosczy za okazane zaufanie odpłacili niezwykłym zaangażowaniem w powstanie płyty.

Płytę otwiera dzieło *Pater noster* poznańskiego kompozytora, doktora honoris causa Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego, **Andrzeja Koszewskiego** (1922-2015). Utwór, dedykowany Annie Szostak, został napisany w 1999 roku.

¹ Kpł. 19,34

Umieszczenie kompozycji Koszewskiego na początku płyty jest zabiegiem celowym, mającym za zadanie ukazanie wagi *Modlitwy Pańskiej* jako substratu wiary Katolickiej. Modlitwa *Ojcze nasz* została przekazana przez Jezusa Chrystusa umiłowanym uczniom. Jezus, był nauczycielem i mistrzem dla swych uczniów. Modląc się, zwracał się do Boga słowem *Abba* – Ojciec, a uczniów zachęcał, aby i oni się tak do Niego zwracali. Użycie w modlitwie słowa *Ojcze* oznacza uznanie przez wypowiadających te słowa, ojcostwa Boga, a zastosowanie zaraz po nim zaimka dzierżawczego „nasz”, że wszyscy wypowiadający te słowa uznajemy się za braci.

Pater noster Koszewskiego napisane zostało w 1999 roku. Był to okres działalności kompozytora, w którym dominowała twórczość sakralna. Kompozycja ta, charakteryzuje się surowością brzmienia, zastosowaniem współbrzmień kwartowo-kwintowych przechodzących w dysonansowe struktury sekundowe. Cechuje ją też równowaga tekstu i melodii. Łukasz Mazur zdefiniował poziom trudności utworu, przyporządkowując *Pater noster* do dzieł o „średnim stopniu trudności, dostępnym dla zaawansowanych chórów amatorskich”.² W zakresie kompozycji utworu, mocno wyeksponowane jest pierwsze wezwanie - *Pater noster qui es in caelis*, o długości 16 taktów, zbudowane na zasadzie kilkukrotnego ponowienia zawołania. W przebiegu utworu po 16 taktach, widać wyraźny podział pod względem charakteru, na prośby chwalebne – ekspresyjne i prośby doczesne – pełne pokory. Całość wieńczy ośmiotaktowe *Amen* – „Niech tak się stanie”.

Praca nad utworem przysporzyła Chórowi sporo trudności. Był to jeden z pierwszych utworów w repertuarze Chóru, wykorzystujący twórczość Koszewskiego (obok *Zdrowaś Królowno Wyborna*) i wspomniane wyżej środki wyrazu. Problematyczne okazało się strojenie „pustych współbrzmień” i współbrzmień sekundowych. Czytanie utworu ułatwiały fragmenty *unisono* i utrzymanie dzieła w wygodnym ambitusie. Żmudny proces dydaktyczny, konsekwentne strojenie, wyrównywanie współbrzmień, zrozumienie dzieła, zaowocowały bardzo dobrymi prezentacjami, których wyrazem było zdobycie Wyróżnienia za najlepsze wykonanie utworu o tematyce *Pater Noster* na *II Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Religijnej „Pater Noster”*, w Strzeczcu w 2016 roku.

Kolejna zawarta na płycie kompozycja, *Creatio hominis*, została napisana przez poznańskiego kompozytora młodego pokolenia – **Marka Raczyńskiego** (1982) w 2018 roku. Poprosiłem kompozytora o stworzenie dzieła pasującego do koncepcji tematu płyty. Jako tematykę do wyboru zaproponowałem Księgę Rodzaju (1,27), traktującą o stworzeniu

² Zob. Łukasz Mazur, *Wstęp do Pater Noster*, Warszawa 2001, s.3

człowieka i Księgę Kapłańską (19,18) mówiącą o miłości bliźniego. Wybór kompozytora padł na pierwszy z wymienionych przykładów. Tekst *Creatio hominis* oparty jest na wersecie mówiącym o stworzeniu człowieka. Pierwsi ludzie, natchnieni Bożą miłością, zostali stworzeni na obraz i podobieństwo Stwórcy. Adam i Ewa według kosmogonicznego wyobrażenia zawartego w Starym Testamencie byli rodzicami ludzkości, konstytuując tym samym tezę o braterstwie każdego człowieka.

Dzieło jest pełne ekspresji, wykorzystujące tekst wersetu *...et creavit Deus hominem ad imaginem suam... - ...i stworzył Bóg człowieka na swój obraz i podobieństwo...* Klamrą kompozycyjną, spinającą utwór, jest zaśpiew *Alleluja – Chwalmy Pana* pojawiający się zarówno we wstępie jak i zakończeniu. Jest to dzieło, do którego mam bardzo osobisty stosunek, gdyż powstało na moją prośbę, a kompozytor doskonale wyczuł estetykę i charakter chóru. Pod względem wykonawczym *Creatio hominis*, okazało się dziełem wymagającym. Pomimo niewątpliwych trudności wykonawczych, świadomość eksploracji *nowego* była niezwykle motywująca dla chórzystów.

Twórczość Marka Raczyńskiego jest także reprezentowana w kolejnym utworze - *Sicut lilium inter spinas* wykorzystującego tekst drugiego rozdziału *Pieśni nad Pieśniami* (Pnp 2,2) – „Jako lilija między cierniem, tak przyjaciółka moja między pannami”.

Interpretacji treści *Pieśni nad pieśniami* jest wiele. W znaczeniu podstawowym, księga opisuje miłość Oblubieńca i Oblubienicy, jednakże egzegeci *PnP* doszukują się wielu ukrytych znaczeń np. miłości Boga do Izraela, miłości Chrystusa do Kościoła, Boga do ludzkości, czy Boga do Maryi. Niewątpliwie miłość, jest podstawą księgi w znaczeniu fundamentalnym.

Kompozycja należy do najchętniej wykonywanych dzieł w repertuarze Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”. Zaczyna się chorałowym zaśpiewem w tenorach, przechodzącym w pracę motywiczną, opartą na melodii incipitu pojawiającej się we fragmentach, w każdym głosie poza basem. Wymaga od dyrygenta i całego zespołu utrzymania balansu brzmieniowego pomiędzy wszystkimi głosami i umiejętnej ekspozycji tematu. Utwór ten jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych dzieł w tece kompozytorskiej Marka Raczyńskiego. W każdym wykonaniu *Sicut lilium*, odkrywam elementy upiększające wykonanie. Dzieło to rozwija poczucie brzmienia, harmonii i emocjonalności wykonawczej każdego chórzysty.

Czwarty zarejestrowany utwór, to *An irish blessing* amerykańskiego kompozytora **Jamesa E. Moore jr.** (1951). W znaczeniu podstawowym, błogosławieństwo, to życzenie dobra (łac. *benedicere* – dobrze mówić). Błogosławieństwa udzielamy najbliższym ukochanym, przed wyruszeniem w podróż, prosząc Boga o opiekę nad nimi. Jest to często wyraz miłości

rodzicielskiej. *An irish blessing*, to błogosławieństwo wypowiedane przy pożegnaniu, a jego tekst często był umieszczany na murach irlandzkich domów.

To prosta pieśń o budowie zwrotkowej z refrenem, powstała w 1987 roku. Także należy do kompozycji chętnie wykonywanych przez Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”. Kompozycja oparta jest na przepięknej, długiej frazie wypełnionej ciekawą harmonią. W przebiegu harmonicznym kompozytor stosuje pochody akordowe, wzbogacone dźwiękami przejściowymi nadającym dysonansowe brzmienie.

Ave Maris Stella Jacka Sykulskiego (1964), to artystyczne opracowanie oparte na tekście średniowiecznej antyfony maryjnej. *Gwiazda morza* symbolizuje Maryję - Matkę wskazującą zabląkanym dzieciom drogę do Boga. Jest kolejną kompozycją w repertuarze chóru, chętnie wykonywaną przez zespół. Kompozycja zbudowana jest na archaizującym, chorałowym temacie. Temat zaprezentowany jest w pierwszych taktach w alcie. Wraz z wprowadzaniem kolejnych głosów, temat, lub jego fragmenty, pojawia się we wszystkich głosach, za wyjątkiem basu. Jacek Sykulski zbudował strukturę dzieła, kontrastując części pod względem dynamiki, tempa, nastroju, zwiększania lub zmniejszania ilości głosów. W części opartej na tekście *honor tribus unum* – tł. „jedno uwielbienie”, kompozytor wykorzystuje technikę aleatoryczną w sopranach.

Zwieńczeniem płyty jest wykonanie przez Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni” wraz z „Del Ande” *Misa Criolla* Ariela Ramireza. W utworze tym od początku, jak już wspomniałem, poszukiwałem jak największej oryginalności. Stąd zaproszenie do wykonawstwa muzyków pochodzących z Ameryki Południowej. W mojej opinii tylko artyści wywodzący się z kręgu kulturowego, tożsamego kompozytorowi, mimo ewentualnych niedostatków technicznych, oddadzą prawdziwego ducha drzemiącego w *Misia Criolla*.

„Del Ande”

To zespół złożony z muzyków pochodzących z Ameryki Południowej. Członkowie zespołu w pewnym momencie swojego życia postanowili pozostawić życie w rodzinnych krajach i wyjechać do Polski. Los sprawił, iż wszyscy spotkali się w Poznaniu. Zespół działa projektowo. Najczęściej artyści zbierają się do wykonania dzieł Ariela Ramireza – *Misa Criolla* lub *Nuestra Navidad*. W większości przypadków, przed przyjazdem do Polski, członkowie zespołu nie byli zawodowymi muzykami. Po przyjeździe do Polski poszukiwali swojej niszy zawodowej i okazało się, że największe zapotrzebowanie, jest na ich działalność artystyczną. Tworzą zespoły grające muzykę latynoamerykańską w poznańskich klubach. Dodatkowo uczą tańców latynoamerykańskich.

Zespół uczestniczył w nagraniu płyty w następującym składzie:

Soliści: Alejandro Aguilera (Kuba) – tenor. Jedyne wykształcony muzyk w „Del Ande”. Urodził się 19.05.1990 w Holguin na Kubie. Na Kubie ukończył szkołę muzyczną oraz Uniwersytet Sztuki ISA jako tenor liryczny. Wielokrotnie miał okazję występować jako solista, zarówno na Kubie jak i w Polsce. W 2010 został wybrany jako jedyny Kubańczyk do udziału w Konkursie Plácido Domingo *Operalia*. W 2011 zajął drugie miejsce w Międzynarodowym Konkursie *Ernesto Leucona in Memoriam*

Jorge Ricardo Ortega Estrada (Coco) (Peru) - tenor i charango. urodził się w Peru. Muzyka towarzyszy mu od dzieciństwa, ponieważ już w Peru grał w wielu zespołach. Można powiedzieć, że wszystkiego nauczył się sam.

Dziś gra u boku wspaniałych muzyków w zespole *Punto Latino*, promując muzykę latynoską i muzykę ludową z Andów.

Obok solistów członkami zespołu są: **Victor Hugo Hormazabal Baeza (Chile)** grający na gitarze i flecie *quenacho*, **Jose Luis Zepeda Merida (Meksyk)** – fortepian i cajon i **Roman Mendez (Meksyk)** – gitara basowa.

W nagraniu Zespołowi „Del Ande”, gościnnie towarzyszył na instrumentach perkusyjnych, student Wydziału Dyrygentury Chóralnej Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej – Jakub Szpunt.

Wszyscy wspomniani, muzycy latynosczy są amatorami, poza Alejandro Aguilera. Od zawsze zajmują się muzyką, ale nigdy się nie kształcili w kierunku muzycznym. Mają problem z czytaniem nut, a materiału muzycznego *Misa Criolla* uczyli się ze słuchu, przy pomocy dostępnych nagrań. Podstawą ich nauki było wykonanie zespołu „Los Fronterizos” z 1964 roku. Przy pracy nad przygotowaniem *Misa Criolla* pojawiały się, w związku z tym, niezgodności z partyturą. Instrumentaliści uzasadniali zmiany realizacją zgodną z ludowością z ich kręgu kulturowego. Każda z pięciu części mszy oparta została przez Ramireza na ludowych rytmach, południowoamerykańskich, realizowanych na nagraniu w sposób naturalny, z zachowaniem folklorystycznego charakteru. Wykonawcy w każdej części wprowadzali pomysły, które pojawiały im się w trakcie trwania nagrania, wynikające z tendencji improwizatorskich. Bardzo przejmujące są prezentacje partii solistycznych. Zarówno Alejandro Aguilera jak i Jorge Ricardo Ortega nadawali częściom *Mszy* charakteru żarliwej modlitwy. W mistycznej części *Kyrie*, opartej na andyjskim rytmie *vidala-baugala*, soliści i chór współgrają przy akompaniamencie *cajon*. W interpretacji tej części, emocje budzi błagalne zawołanie zarówno solistów jak i chóru. W chwalebnej i niezwykle energetycznej *Glorii*, opartej na argentyńskim rytmie – *carnavalito yaravi*, pojawia się we wstępie piękne solo fletu *quenacho*. W dalszej

części soliści dialogują z chórem, niejako wzajemnie się mobilizując do wielkiej, chwalebnej ekspresji. Wyznanie wiary - *Credo*, oparte zostało na dynamicznym rytmie *chacarera trunca* pochodzącym z Santiago del Estero w Argentynie. Soliści rozwijają motywy zainicjowane przez chór lub prowadzą dialog z chórem. *Sanctus* odwzorowuje rytmy boliwijskie - *carnaval cochabambino* a relacja solistów i chóru polega na powtarzaniu partii na zasadzie echa. Część *Agnus Dei* oparta jest na rytmie *estilo pampeano*. *Agnus Dei* oparte zostało przez kompozytora na postawionych akordach w chórze męskim, stanowiącym akompaniament dla solistów.

W wykonaniu *Misa Criolla* poszukiwałem naturalności i autentyczności, które udało się osiągnąć dzięki zaangażowaniu do projektu muzyków pochodzących z Ameryki Południowej. Dodatkowym walorem jest fakt, iż nie są oni zawodowymi muzykami, jednakże poziom wykonawstwa jest bardzo satysfakcjonujący. Naturalna i autentyczna ekspresja, dodała wartości wykonaniu *Misa Criolla* oraz zamieniły wykonanie w szczerą, emocjonalną modlitwę.

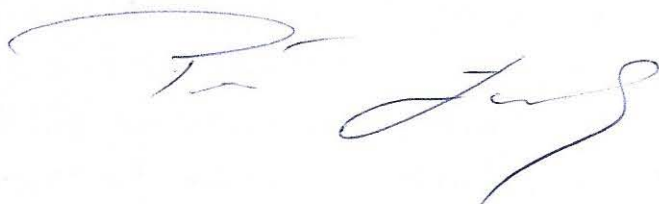
Zakończenie

Podsumowując przedstawiony do oceny materiał, chciałbym podkreślić, iż moja praca jako dyrygenta chóralnego w ruchu amatorskim, polega na bezustannym tworzeniu i udoskonalaniu, aparatu wykonawczego jakim jest chór amatorski. Praca ta wymaga oczywiście cierpliwości i konsekwencji w działaniu, ponadto empatii i budowania poczucia wzajemnego szacunku. Musiałem często zrezygnować z realizacji własnych ambicji, na rzecz możliwości oraz potrzeb artystycznych członków chóru. Przewyciężenie wszystkich trudnych sytuacji, spowodowało, że dotarłem w końcu do etapu, w którym moja praca została doceniona i podziwiana. Dzięki zdobytemu doświadczeniu, wiem, jak ważne jest, aby praca dyrygenta była doceniana nie tylko na zewnątrz ale i w samym zespole. Staram się zawsze pamiętać, że jako artyści, my dyrygenci chóralni, jesteśmy częścią składową bardzo wrażliwego „instrumentu” i powinniśmy dbać o każdy jego „klawisz”. Niezwykle ważna jest też atmosfera w chórze budowana przez radość tworzenia muzyki, uwrażliwianie śpiewaków i poczucie wspólnoty. Niezwykle istotne dla budowania relacji między chórzystami są: brak rywalizacji w zespole, wzajemny szacunek ale także inicjatywy charytatywne oraz wspólne wyjazdy artystyczne, warsztatowe, czy integracyjne (jak spływy kajakowe, czy górskie wędrówki)

Płyta *Diliges proximum tuum...* jest pierwszym profesjonalnym krążkiem wydanym przez Chór Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”, przez co nie jest pozbawiona wad. Zarejestrowana prezentacja, ukazuje możliwości wykonawcze chóru złożonego z pasjonatów śpiewu, dla których śpiew chóralny jest hobby i sposobem oderwania od rzeczywistości.

Nagranie płyty z tak wymagającą muzyką, szczególnie dla amatorskiego wykonawcy, jest wielkim wyzwaniem, ale osiągnięcie celu stanowi kolejny krok ku doskonałości Chóru Politechniki Poznańskiej „Volantes Soni”, jak również skok rozwojowy w zakresie samodoskonalenia jego dyrygenta.

Osiągnięcie celu jakim jest wydanie i nagranie płyty, mocno mobilizuje mnie do dalszego podnoszenia swoich kwalifikacji i poszerzania horyzontów. Będzie też wpływać na mój dalszy rozwój dydaktyczny i popularyzatorski w zakresie pracy artysty i pedagoga.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'P. Jung', written in a cursive style.